

можуть мати і раціонально-емпіричний, і донауковий, життєвий, побутовий характер розповсюджених уявлень в науково-технічних текстах. В цілому, питання співвідношення науковості та ненауковості, істинності та неістинності фонового знання залишається за рамками даної роботи і може бути предметом подальших наукових досліджень.

Література

Ахманова О.С. Словарь лингвистических терминов. – М.: «Советская энциклопедия», 1966. – 608 с. Верещагин Е.М. Язык и культура: Лингвострановедение в преподавании русского языка как иностранного / Е.М. Верещагин, В.Г. Костомаров. – М.: Русский язык, 1990. – 246 с. Виноградов В.С. Введение в переводоведение (общие и лексические вопросы). — М.: Издательство института общего среднего образования РАО, 2001. — 224 с. Гальперин И.Р. Очерки по стилистике английского языка. – М.: Издательство литературы на иностранных языках, 1958. – 450 с. Коней Б.В., Коней В.Б., Коней И.Б. Насосні штанги свердловинної установки для видобування нафти. – Івано-Франківськ: Факел, 2009. – 406 с. Кубрякова Е.С. Инференция // Краткий словарь когнитивных терминов / Общ. ред. Е.С. Кубрякова. – М.: Наука, 1996. – С. 33-35. Мицик Л.М. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-2007) / Л.М. Мицик, Ю.В. Кузьменко. – К.: Академія, 2008. – 614 с. Нелюбин Л.Л. Лингвостилистика современного английского языка / Л.Л. Нелюбин. – М.: Наука, 2007. – 128 с. Панкрац Ю.Г. Знание // Краткий словарь когнитивных терминов / Общ. ред. Е.С. Кубрякова. – М., 1996. – С. 28-29. Филлин Ф.П. Научно-техническая революция и проблема билингвизма в современном мире / Ф.П. Филлин // Научно-техническая революция и функционирование языков мира. – М.: Наука, 1977. – С.19-28. Шабес В.Я. Событие и текст / В.Я. Шабес. – М.: Высшая школа, 1989. – 175 с. Ярцева В.Н. Научно-техническая революция и развитие языка / В.Н. Ярцева // Научно-техническая революция и функционирование языков мира. – М.: Наука, 1977. – С.28-37. Clapham C. The Development of IELTS: A study of the effect of background knowledge on reading comprehension. – Cambridge: Cambridge University Press, 1996. – 304 p.

ДИЛАЙ М. П.

(Національний університет „Львівська політехніка”)

СТРАТЕГІЯ МАНІПУЛЮВАННЯ В КОМУНІКАТИВНІЙ МОДЕЛІ АНГЛОМОВНОЇ ПРОТЕСТАНТСЬКОЇ ПРОПОВІДІ

У статті запропоновано інтерактивну модель комунікації „проповідник – паства” з урахуванням комунікативної стратегії маніпулювання. Особливості проаналізованих компонентів комунікативної моделі, зокрема проповідника, пастви, референтної ситуації можна вважати чинниками, які зумовлюють ефективність комунікативної стратегії маніпулювання в англомовній протестантській проповіді.

Ключові слова: комунікативна стратегія маніпулювання, комунікативна модель, мовець, адресат, референтна ситуація.

Дилай М. П. Стратегия манипулирования в коммуникативной модели англоязычной протестантской проповеди. В статье представлена интерактивная модель коммуникации „проповедник – паства” с учетом коммуникативной стратегии манипулирования. Особенности проанализированных компонентов коммуникативной модели – проповедника, паствы, референтной ситуации – можно считать факторами обуславливающими эффективность коммуникативной стратегии манипулирования в англоязычной протестантской проповеди.

Ключевые слова: коммуникативная стратегия манипулирования, коммуникативная модель, адресант, адресат, референтная ситуация.

Dilay M. P. Manipulative strategy in the communicative model of English protestant sermon. The article presents the model of the communicative situation of sermon taking into account a communicative strategy of manipulation. Characteristic features of the analyzed elements of the model – the preacher, the congregation, the referential situation – are considered to be the factors which contribute to the performance of the manipulative strategy in English protestant sermons.

Key words: communicative strategy of manipulation, model of communication, addressor, addressee, referential situation.

Сучасні тенденції у мовознавстві вказують на зростання інтересу до комунікативного аспекту мови та відображають прагнення перейти від системно-структурного опису мови до вивчення її функціонування у процесі комунікації. **Актуальними** стають дослідження різних аспектів дискурсу, зокрема, розгляд стратегій і тактик мовленнєвого спілкування та мовних засобів їх втілення. Недостатньо висвітленим у цьому плані залишається англомовний протестантський дискурс. Як особливий тип спілкування, зумовлений своєрідною релігійною ситуацією у Великобританії, англомовний протестантський дискурс характеризується застосуванням комунікативної стратегії маніпулювання – евристичної інтенційної програми його планування, проведення й керування ним з метою здійснення релігійно-мотивованого впливу на віруючих. Побудова успішної комунікативної стратегії маніпулювання протестантського дискурсу зумовлена низкою чинників, визначення яких вимагає розгляду моделі комунікації.

Об'єктом лінгвістичного аналізу в цій статті є англомовна протестантська проповідь, яку розглядаємо як інваріант англомовного протестантського дискурсу. **Предметом дослідження** є комунікативна стратегія маніпулювання як елемент комунікативної моделі англомовної протестантської проповіді.

Мета дослідження – визначити місце комунікативної стратегії маніпулювання в комунікативній моделі англомовної протестантської проповіді та виявити, характеристики яких складових комунікативної моделі зумовлюють побудову стратегічної програми зафіксованої у тексті англомовної протестантської проповіді.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що в ньому вперше пропонується інтерактивна модель комунікації „проповідник – паства” з урахуванням комунікативної стратегії маніпулювання.

Модель комунікації у вигляді абстрактної схеми дає змогу представити системну кореляцію складових елементів комунікативного процесу, а також співвідношення здійснюваних ними супровідних операцій, результатом чого є передача інформації від адресанта до адресата [Селіванова 2006, с. 236]. До основних складових елементів, які формують процес комунікації при виголошенні англомовної протестантської проповіді, задаючи її форму та зміст, відносяться: чинник адресанта (проповідник), повідомлення (текст проповіді), чинник адресата (паства) та референтна ситуація (виголошення проповіді). Комунікативний акт аналізується як складне утворення, повноцінність якого залежить від комунікативного внеску обох партнерів мовленнєвої взаємодії, яка здійснюється з врахуванням всієї сутності екстралінгвістичних факторів. Особливе місце в моделі комунікації проповіді займає маніпулятивна комунікативна стратегія проповідника, яка відображає продуману систему організації проповіді, за якої окремі мовні засоби, мовленнєві прийоми у поєднанні з невербальними компонентами спілкування підпорядковуються загальному, наперед визначеному плану досягнення комунікативної мети здійснення релігійно-мотивованого впливу на паству. Маніпулятивна стратегія виступає єдиною ланкою етапу формування інтенцій проповідника та власне мовної реалізації цих інтенцій у тексті проповіді. Успіх стратегії маніпулювання у проповіді залежить від врахування особливостей комунікантів та референтної ситуації спілкування.

Стимулом ініціювання комунікації можна вважати референтну ситуацію. Референтна ситуація – це певна конкретна, локалізована в часі та просторі ділянка предметної дійсності [Долинин 1978, с. 8]. Іншими словами, це сформована на основі досвіду типова ситуація, яка фіксує певні асоціації, пов'язані з вживанням мовних знаків відповідно до функціонального та прагматичного принципу, з певним набором часових, локальних, соціальних, психологічних параметрів. Референтна ситуація тісно пов'язана із „загальним пресупозиційним фоном” [Красных 2001], „універсумом загальних смислів” [Макаров 2003] комунікантів, тобто, з фондом знань, вірувань, уявлень, ідеологічних переконань, норм та правил спілкування, аксіологічних оцінок. Референтна ситуація проповіді обумовлює вибір жанру проповіді та породжує комунікативну інтенцію проповідника. Комунікативна інтенція проповідника – це осмислений намір, який визначає внутрішню програму його мовлення та спосіб втілення цієї програми, і є джерелом комунікативного акту проповіді та рушійною силою комунікативної стратегії маніпулювання.

Основні координати спілкування задає адресант, який „веде” процес комунікації загалом [Бацевич 2004, с. 124]. Вступаючи в комунікацію, проповідник фіксує мету здійснення релігійно-мотивованого впливу, ресурси, які є в його розпорядженні для подолання різного роду перешкод на шляху досягнення цієї мети, та способи використання цих ресурсів.

Успішність побудови комунікативної стратегії маніпулювання в англомовній протестантській проповіді та успішність комунікації загалом залежить від комунікативної компетенції проповідника, тобто його здатності мобілізувати різноманітні знання мови та паравербальних засобів, ситуації, правил і норм спілкування, соціуму, культури, протестантської доктрини для ефективного здійснення релігійно-мотивованого впливу на віруючих при виголошенні проповіді. Найважливішими складовими комунікативної компетенції лінгвісти вважають *мовну компетенцію* (здатність породжувати правильні мовні повідомлення), *дискурсивну компетенцію* (спроможність поєднувати повідомлення у зв'язні тексти), *соціолінгвістичну компетенцію* (врахування у комунікативній діяльності соціальних аспектів ситуації спілкування), *ілокутивну компетенцію* (здатність реалізовувати комунікативні наміри у повідомленні), *стратегічну компетенцію* (уміння ефективно планувати початок, перебіг і завершення комунікації, досягати успішності у спілкуванні), *соціокультурну компетенцію* (уміння використовувати соціокультурний контекст: звичаї, норми, ритуали, соціальні стереотипи) [Селіванова 2006; Бацевич 2004]. Отож, комунікативна компетенція проповідника передбачає володіння знаннями, уміннями й навичками побудови інтенційно-стратегічної програми проповіді, дотримання її та контролю за нею у процесі спілкування за рахунок співвідношення вербальних та невербальних прийомів з метою здійснення релігійно-мотивованого впливу на віруючих, комунікативною інтенцією та перспективою; оптимальний вибір реєстрів мовлення як варіантів певного стилю мовлення у відповідності до протестантського дискурсу, а також орієнтації на віруючих, врахуванням їхніх установок, очікувань, інформованості, ціннісних орієнтирів тощо, передбачення їхньої реакції.

Комунікативні стратегії мають соціокультурну проекцію, яка проявляється в дотриманні правил спілкування [Селіванова 2004, с. 173]. Що компетентніший проповідник в застосуванні постулатів та правил спілкування, то різноманітніші та гнучкіші комунікативні тактики та прийоми, які він

використовує задля реалізації стратегії маніпулювання в англомовній протестантській проповіді. Загальні правила, яким підпорядковане мовленнєве спілкування, широко обговорюються в прагматичних дослідженнях, головним чином на основі так званих принципів та максимум спілкування у працях Г.П.Грайса (1985), Д.Гордона, Дж.Лакоффа (1985), В.Демьянкова (1982), Х.Ийма (1985), у яких зафіксовані загальні закономірності, яким підпорядковується мовленнєве спілкування.

Побудова комунікативної стратегії маніпулювання обумовлена психологічним станом (емоції, почуття) та когнітивними особливостями проповідника (знаннями, уявленнями, переконаннями, поглядами, віруваннями, цінностями). Важливим чинником успішної маніпулятивної стратегії у проповіді є експлікація переконання проповідника в істинності власних знань. У текстах проповідей простежується домінування маркерів упевненості мовця, зокрема, засобів епістемічної модальності, виражених фактивними предикатами пропозиційного відношення *I know, I'm sure, I find, it is evident, it is clear*; прислівниками *certainly, absolutely, really, of course* тощо, наприклад:

"I have never myself seen the face of Jesus Christ, though I have seen many beautiful images of it, such as those on the fine icons we have in the nave. And yet, I know that every human being is made in the image of God, and so in the image of Jesus Christ." [<http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2008/august/matins-psalm-67.>];

"It was part of the prayer of Jesus not only for his own followers but 'for those who believe in me through their word', which, of course includes all of us." [<http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2009/april/matins-palm-sunday-2009-sermo>].

Сприйняття таких повідомлень набуває ознак евідентності, а „присутність у знанні моментів очевидного в основному змісті за наявності також і неясного, невідрефлектованого характеризує знання як достовірне, істинне” [Ковалевська 2001, с. 123].

Успішність чи неуспішність комунікативної стратегії маніпулювання значною мірою залежить від врахування особливостей адресата спілкування – пастви. Як зазначає Н. К. Кравченко, позиція адресата, уявлення про „активну роль іншого” враховується вже в концепції мовленнєвих жанрів М. М. Бахтіна, яка виходить з діалогічної природи мовленнєвого жанру, коли тема, стиль, композиція жанру визначається в результаті відбору, побудови та організації таким чином, що по відношенню до них можлива позиція у відповідь [Кравченко 2006: 32]. Навіть комунікація за допомогою писемного тексту розглядається в сучасній лінгвістиці як діалог між автором і читачем [Бацевич 2004; Ключев 2002; Селіванова 2004; Формановська 2007]. Паства – не пасивний споживач інформації, яку пропонує проповідник. Члени пастви займають активну позицію у процесі спілкування, приймаючи та декодуючи інтенціональний зміст проповіді відповідно до конкретних контекстних та ситуативних умов спілкування, власної комунікативної компетенції і когнітивного стану. На думку дослідників, необхідною складовою когнітивного стану адресата релігійно-мотивованого впливу повинна бути віра в Бога, без цього проповідь не буде мати ефекту, а інтенції адресанта не досягнуть бажаного результату [Богачевская [http](http://)].

Разом з тим, проповідник має враховувати психологічний стан членів пастви, їхню готовність чи неготовність до запропонованого типу, напряму, тональності спілкування. В проповідника та пастви повинна бути певна емоційна єдність, представники пастви мають бути внутрішньо відкритими до одержання інформації, яку передає проповідник. Для цього проповіднику необхідно враховувати очікування пастви від спілкування, разом з тим контролювати та коректувати процес спілкування, підтримувати етикетно-ритуальну поведінку, регламентовану ситуацією спілкування.

Комунікативні ролі проповідника та пастви несиметричні. Статусні відношення виводяться зі статусно-маркованої ситуації. Взаємодія комунікантів характеризується ситуативною нерівністю, незважаючи на використання метафори рівних відносин при звертанні до пастви – *brothers and sisters, dear friends*. Використання такого звертання є прагматично зумовленим, спрямованим на створення атмосфери довіри. В загальному, відносини «проповідник – паства» відображають статусні відносини «учитель – учні». У проповіді переважає низхідний статусний вектор, відношення нерівності виражається перш за все як вплив, підпорядкування адресата. Ставлення мирян до проповідника є шанобливим як до носія благодаті, яку він отримав в тайні священства.

Успіх комунікативної стратегії маніпулювання розглядається як досягнення проповідником адекватного власним інтенціям реагування пастви на проповідь. Це реагування може бути вираженим зовні певним вчинком та/або змінами у світогляді, емоційному стані адресата. Тобто, змістове наповнення успішної комунікативної стратегії маніпулювання в англомовній протестантській проповіді розглядається як зміна поведінки, когнітивного та психічного стану членів пастви та їх узгодженість з протестантською релігійною доктриною. Аналізуючи тексти проповідей, розміщені на Інтернет сторінках, важко прослідкувати реагування адресата на проповідь. Однак, побудова стратегії ґрунтується на загальних знаннях та когнітивних моделях соціуму та індивіда, взаємоорієнтації на спільний когнітивний фрагмент адресанта та адресата (ситуативних, енциклопедичних, референтних знань,

наукову чи наївну картину світу), на спільність пресупозицій, на здатність адресата декодувати підтекст, глибинний смисл [Селиванова 2004, с. 171]. Стратегії мовленнєвої поведінки зумовлені „картинами світу”, цінностями та нормами комунікативної культури етносу, до якого належать комуніканти [Wierzbicka 1991], а також спільним фондом колективного когнітивного простору (протестантська доктрина), спільними знаннями комунікантів про конкретну ситуацію, у межах якої відбувається комунікативний акт. Для успішної побудови та реалізації стратегії маніпулювання проповідник та представники пастви повинні мати приблизно однаковий об’єм фонових та спеціальних знань. Оцінка проповідником спільного фонду знань, інтересів, поглядів, установок, здатностей розуміння адресата та орієнтацію на систему його мотивів та потреб втілюється у прагматичних пресупозиціях проповіді. У поданому прикладі проповідник наголошує на глибинних спільних для всіх віруючих потребах – вибаченні, примиренні, справедливості:

*“It is not by bread alone that human beings live. The needs that are around in the Church, the needs that are around us in the world are not only the need for material wealth, the need for food or healthcare. **Our needs go deeper. We need forgiveness, we need reconciliation, we need justice.**”* [http://www.archbishopofcanterbury.org/2396].

У наступному уривку проповіді використовуються пресупозиції *confidence that God gives us a future with him, dedicate this church to God's service*:

*“As we gather in this beautiful building we express our **confidence that God gives us a future with him; that we are able to begin again to raise up on old foundations new signs of hope. And this morning as we dedicate this church to God's service, we dedicate ourselves also, praying that on the foundation of his love God will continue to build in us new lives, new hope, and new promise*** [http://www.archbishopofcanterbury.org/2417].

Прогнозування результатів комунікативної стратегії маніпулювання в англomовній протестантській проповіді опирається на знання «законів жанру». Порушення прогнозу можливе через три причини: неправильну інтерпретацію, неадекватний стратегічному плану комунікативний хід, нерозпізнані мотиви адресата [Бацевич Ф. С. 2000: 16].

Особливості проаналізованих компонентів комунікативної моделі англomовної протестантської проповіді, – проповідника, пастви, референтної ситуації – можна вважати чинниками, які зумовлюють ефективність комунікативної стратегії маніпулювання в англomовній протестантській проповіді (Рис. 1).

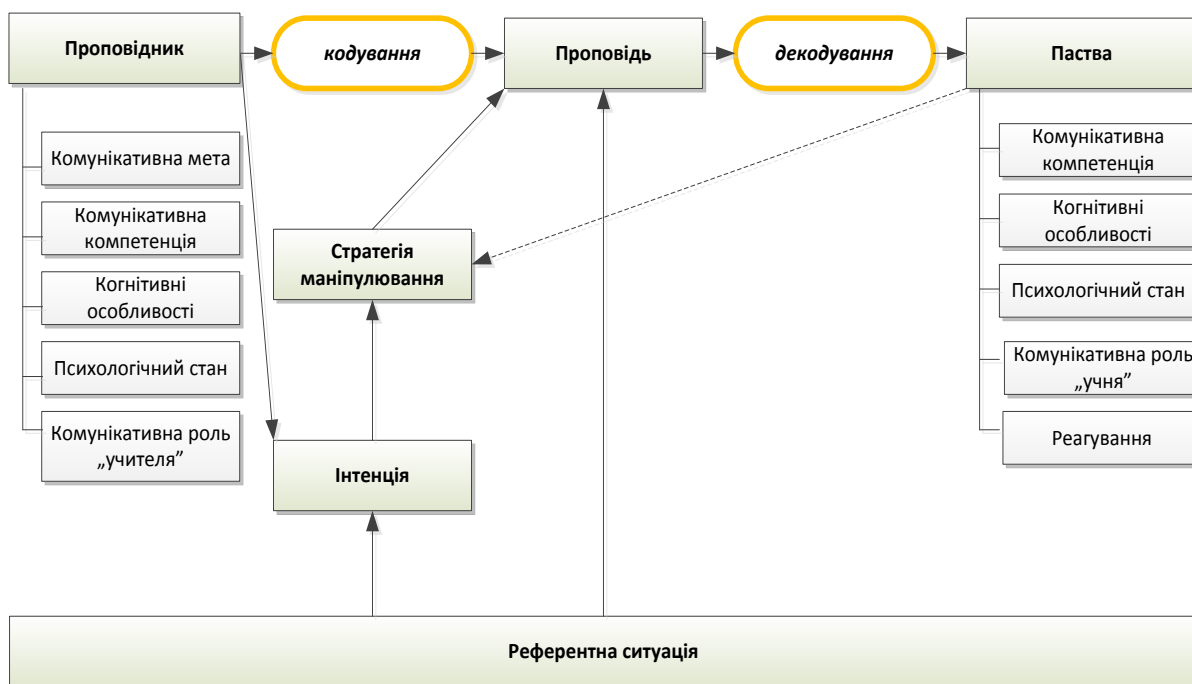

Рисунок 1. Комунікативна модель англomовної протестантської проповіді

Врахування цих особливостей при побудові та реалізації стратегії маніпулювання у проповіді накладає значні обмеження на реакції та сприйняття членами пастви тексту проповіді, знижуючи ступінь їхньої свободи активності, збільшує шанси успішної реалізації релігійно-мотивованого впливу.

Перспективу дослідження вбачаємо в тому, щоб проаналізувати особливості мовного втілення комунікативної стратегії маніпулювання в англomовній протестантській проповіді.

Бацевич Ф. С. Основи комунікативної девіатології. / Ф. С. Бацевич. – Львів, 2000. – 236 с. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник / Ф. С. Бацевич. – К.: Академія, 2004. – 344 с. Богачевская И. В. Религиозный дискурс как объект философско-религиоведческой рефлексии / И. В. Богачевская. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/Articles/KultNar/knp79/pdf/knp79_119-121.pdf. Гордон Д. Постулаты речевого общения / Д. Гордон, Дж. Лакофф. // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1985. – Вып. 16. – С. 78 – 92. Грайс Г. П. Логика и речевое общение / Г. П. Грайс. // Новое в зарубежной лингвистике. – М., 1985. – Вып. 16. – С. 217 – 237. Демьянков В. З. Конвенции, правила и стратегии общения (интерпретирующий подход к аргументации) / В. В. Дементьев // Известия АН СССР. Сер. лит. и яз. – 1982. – Т. 41. – № 4. – С. 327-337. Долинин К. А. Стилистика французского языка / К. А. Долинин. – Л.: Просвещение, 1978. – 344 с. Ключев Е. В. Речевая коммуникация: успешность речевого взаимодействия / Е. В. Ключев. – М.: Рипол классик, 2002. – 314 с. Ковалевська Т. Ю. Комунікативний аспект нейролінгвістичного програмування / Т. Ю. Ковалевська. – Одеса: Астропринт, 2001. – 344 с. Кравченко Н. К. Интерактивное, жанровое и концептуальное моделирование международно-правового дискурса / Н. К. Кравченко. – К.: Реферат, 2006. – 320 с. Красных В. В. Основы психолінгвістики и теории коммуникации / В. В. Красных. – М.: Гнозис: Кучково поле, 2001. – 269 с. Макаров М. Л. Основы теории дискурса / М. Л. Макаров. – М.: Гнозис, 2003. – 277 с. Селиванова Е. А. Основы лингвистической теории текста и коммуникации: Монографическое учебное пособие / Е. А. Селиванова. – К.: Фитосоцицентр, 2004. – 336 с. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О. О. Селіванова. – Полтава: Довкілля. – К., 2006. – 716 с. Формановская Н. И. Речевое взаимодействие: коммуникация и прагматика / Н. И. Формановская. – М., 2007. – 480 с. Ыйм Х. Я. Прагматика речевого общения / Х. Я. Ыйм. // Теория и модели знаний: Труды по искусственному интеллекту. – Тарту: ТГУ., 1985. – Вып. 714. – С. 196–207. Wierzbicka A. Cross-Cultural Pragmatics: The Semantics of Human Interaction / A. Wierzbicka. – Berlin, New York: Mouton de Gruyter, 1991. – 502 p. <http://www.archbishopofcanterbury.org/2417> <http://www.archbishopofcanterbury.org/2396> <http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2009/april/matins-palm-sunday-2009-sermo> <http://www.westminster-abbey.org/worship/sermons/2008/august/matins-psalm-67>

ЄРМОЛЕНКО І. І.

(Київський національний лінгвістичний університет)

"ЧОРНИЙ ДЕТЕКТИВ" ДАНИЕЛЯ ПЕННАКА: ЛІНГВОПОЕТИЧНИЙ РАКУРС

У статті розглядається поетика "чорного детективу", його місце у жанровій системі французького детективу. Демонструється жанрово-мовленнєва своєрідність "чорного детективу" Данієля Пеннака.

Ключові слова: чорний детектив, класифікація детективу, французький детектив, детективна оповідь.

Ермоленко И. И. «Черный детектив» Даниэля Пеннака: лингвопоэтический ракурс. В статье рассматривается поэтика «черного детектива», его место в жанровой системе французского детектива. Демонстрируется лингвопоэтическое своеобразие «черного детектива» Даниэля Пеннака.

Ключевые слова: черный детектив, классификация детектива, французский детектив, детективное повествование.

Yermolenko I. I. "Hard-boiled detective" of Daniel Pennac: linguo-poetic perspective. This article addresses the poetics of hard-boiled detective, its place in the genre system of French detective. Linguo-poetic peculiarity of "hard-boiled detective" of Daniel Pennac is demonstrated.

Key words: hard-boiled detective, classification of detectives, French detective, detective narration.

Детективні романи Данієля Пеннака належать до французької постмодерністичної літератури останніх десятиріч ХХ століття і користуються популярністю серед західних читачів. Вони, однак, не підлягали ґрунтовному аналізу. Саме цим зумовлена актуальність звернення до дослідження "чорного детективу" Данієля Пеннака з лінгвопоетичних позицій. На сучасному етапі розвитку мовознавства особлива увага приділяється мовній організації художнього тексту, його індивідуальності, багатозначності, унікальності форми та варіативності.

До найвизначніших досліджень детективного жанру слід віднести роботи таких авторів як А. Г. Адамов, Г. А. Анджапарідзе, Т. Кестхейн, Б. Райнов [Адамов 1990, Анджапарідзе 1990, Кестхейн 1989, Райнов 1975]. Але детективний жанр на сьогодні ще вивчений фрагментарно, і більшість наукових розвідок здійснено у сфері літературознавства. Вітчизняні науковці не зверталися до дослідження детективних романів сучасного французького автора Данієля Пеннака. Серед зарубіжних дослідників детектив Данієля Пеннака розглядав у своїх публікаціях Девід Платтен [Platten 2002]. Проте ці наукові розвідки стосувалися літературознавчої проблематики.

Метою нашої статті є розглянути детективні романи Данієля Пеннака у лінгвопоетичному ракурсі. Згідно з метою можемо виділити такі **завдання**: провести аналіз еволюції детективного жанру у французькій літературі, визначити особливості "чорного детективу", дослідити специфічні риси "чорного детективу" Данієля Пеннака.

Об'єктом нашого дослідження є цикл детективних романів Данієля Пеннака – "Сага про Малосена", а предметом – лінгвостилістичні особливості цих художніх текстів.

Детектив – це літературний жанр, інтрига якого організована як логічна реконструкція подій (а саме скоєння злочину), які не спостерігалися емпірично. Саме тому зовнішній сюжет детективу